

TEHNICĂ INSPIRAȚIE CONFORT

INVITAȚII NOȘTRI LA
REDACȚIE, INGINERI ȘI
ARHITECTI AI D.S.A.P.C.
BACĂU

RED.: Printre împlinirile demne a fi amintite în această lună a retrospectivelor, se numără și aniversarea a zece ani de la înființarea Direcției de sistematizare, arhitectură și proiectare construcțiilor, din regiunea Bacău. În acest răstimp activitatea instituției dumneavoastră a crescut neîncetat, cuprinzând sectoare noi, preluând de la instituțiile centrale sarcinile ce pot fi rezolvate pe plan local. Drept urmare, în prezent, după ce am aflat, D.S.A.P.C. Bacău proiectează un volum de construcții ce depășește 95% din investițiile Sfatului popular regional Bacău.

Ing. Ștefan Cichi, director al D.S.A.P.C. Bacău: Da, este exact. Și dacă tot ați amintit cifre, dați-mi voie să citez și eu câteva, cel puțin la fel de semnificative.

RED.: Cred că ne-o vor îngădui și cititori. Ing. Șt. Cichi: Acum zece ani, în 1957, capacitatea noastră de proiectare atingea cu greu 100.000 ore, pentru ca anul acesta să ne apropiem de 550.000 ore convenționale anuale, astfel încât am ajuns să proiectăm anual circa 400 obiective.

Nu mai apartamente, de pildă, am proiectat până acum peste 11.000, la care se adaugă detaliile de sistematizare pentru amplasarea judicioasă a ansamblurilor de locuințe. S-a urmărit prin aceasta să se atribuie un anumit specific arhitectural unor orașe ca Bacău, Roman, parțial Piatra Neamț, Bicăz, Comănești, Moinești, Tg. Ocna, Adjud și altele. Remarcabil prin confort și locuibilitate, dar și prin eleganța siluetei capabile a atribui personalitate locului unde sint amplasate, mi se par, de exemplu, ansamblul de locuințe din centrul Bacăului, apoi cel din piața gării sau complexul din jurul casei de cultură.

Liviu Niculiu, arhitect-șf: Asemenea succese se datoresc faptului că în afară de reducerea costului pe apartament și sporirea confortului, am urmărit și crearea varietății, adică să depășim tipizarea prin imbinarea funcționalității și dimensiunii cu o formă plastic-arhitecturală; ansamblurile cu o certă notă de personalitate, amintite de tov. director adineori, fac parte din primele roade ale acestor criterii.

Eu personal prefer, însă, să privesc în urmă și cu ochi critici, pentru a distinge și minusurile muncii noastre; numai astfel viitorul mi se va înfățișa limpede, curățat de balast. Mi se pare, de pildă, că, necontestând volumul, ritmul și o serie de valori realizate pe linie de arhitectură, s-a manifestat totuși un exces de raționalizare a procesului de creație în raport direct cu execuția.

RED.: Urmările?

Liviu Niculiu: N-au întârziat să se arde. Din punct de vedere urbanistic, al schemelor de sistematizare de exemplu, am realizat, ce e drept, o bază compozițională simplă, un anumit echilibru, dar odată cu progresul impetuos al construcțiilor din țară, soluțiile noastre s-au dovedit adeseori forțate, rigide și deci depășite. Să revenim la cartarele de locuit: acestea ridică de la început, în afară unor probleme de plastică și personalitate, și altele cum ar fi îngustimea spațiului interior, sau lipsa de izolare anti-zgomot, incompatibilități cu parametrii uman, casnic, în genere de confort.

Emanuel Sfichi, inginer-șef: Unele din aceste neajunsuri s-au datorat faptului că, deși este obligatoriu ca între proiectare și execuție să existe un răgaz pentru analiză, discuții și ameliorări, totuși am fost nevoiți de multe ori să sărim peste asemenea etape. Analize efectuate asupra proiectelor — atunci când se efectuau temeinic, scoteau în evidență deficiențe de calitate, cum ar fi soluții pripite, omisiuni de măsurători, greșeli în devize etc.

RED.: Cum au acționat în munca dumneavoastră asemenea pîrghii, ca organizarea științifică a producției și a muncii, controlul tehnic, informația de specialitate la zi, în genere introducerea noului?

L. N.: Fără a ignora succesele noastre incontestabile...

Ing. Șt. C.: ...Cum ar fi atenția acordată proiectării și utilizării în construcții a metodelor noi, care să asigure continuă creștere a nivelului de utilizare a șantierelor și implicit o productivitate superioară a muncii...

L. N.: ...Intocmai; deci fără a pierde din vedere nivelul calitativ al proiectelor — apreciate și premiate de Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare sau Uniunea Arhitecților, datorită gradului ridicat de funcționalitate, confort, aspect adecvat specificului local etc., reflectez totodată din perspectiva sarcinilor noastre viitoare, la faptul că o serie de elemente funcționale — nu „estetice” — au fost uitate, printre altele, și ca urmare a insuficienței valorificării a pîrghiilor de care aminteați.

RED.: E, într-adevăr, un subiect demn de reflectare.

L. N.: Am în vedere că ansamblurile proiectate de noi au rezolvat cîteodată deficitul problemei anexelor, a dotărilor, spațiilor verzi, locurilor de agrement, apoi au cam fost neglijate unele aspecte de microclimat, combatere a năvălirilor zgomotului, sau unele probleme de igienă sanitară, de parcare și garare...

RED.: Poate ați reflectat și asupra cauzelor?

L. N.: Firește, în măsura în care descoperirea lor înseamnă eliminarea unor greșeli pe viitor. Este vorba de tendința care s-a manifestat uneori, criticată de tovarășul Nicolae Ceaușescu la consfătuirea cu constructorii — de a reduce activitatea de proiectare din centrele regionale la simpla aplicare a unor normative, regulamente, avize cu o linie directoare generală, tendință care a acționat pe alocuri ca o frînă, iar uneori și ca veritabilă reducere a aceleiași numărului comun, împiedicînd evadarea din anonimat.

E. S.: Cred că e vorba de un fenomen tipic de birocrație a proiectării, însoțit de incompetența unor organe care și-au văzut menirea într-o dădăceală anti-evolutivă, în aplicarea unui raționalism exacerb, antiartistice.

L. N.: Colegul meu, inginerul Sfichi, mi-a ușurat mult sarcina, întrucît cuvintele lui mă fac

să înțeleg că a fost o eroare și din punctul de vedere al colaboratorilor noștri direcți — inginerii din construcții — preponderența în proiectare a spiritului îngust tehnicișt, scolastic. Atunci cînd fantezia creatoare — indiferent că se manifestă la arhitect sau inginer — este ținută în umbră, la această umbră totul devine rece, lipsit de rezonanțe sufletești. Arhitectura face parte din patrimoniul culturii materiale a societății, dar incluzînd și o serie de valori spirituale, umaniste.

E. S.: Fiindcă discuția a început de la rolul pe care l-au jucat în munca noastră unele măsuri tehnico-organizatorice, aș vrea să revin asupra lor.

Șt. C.: Într-adevăr, e bine să nu le uităm. Aș numi la loc de frunte activitatea personalului nostru tehnic cu înaltă calificare, din cadrul căruia peste 40% au o vechime în institut de 8-10 ani, ceea ce le-a înlesnit cunoașterea în amănunțime a problemelor specifice fiecărui oraș din regiune.

E. S.: La care trebuie adăugate acțiunile comisiei tehnice interne. Îndrumarea permanentă, executată de aceasta, a fost unul din factorii care au dus la îmbunătățirea calitativă a documentațiilor. Printre măsurile aplicate de comisie merită amintite: stabilirea unor metode operative de informare, colaborarea permanentă cu principalul executant al obiectivelor proiectate, Trustul de construcții Bacău, colaborarea cu cadre de specialitate din afara institutului, cum ar fi de la Catedra de beton armat a Facultății de Construcții din Iași, de la instituțiile pentru probleme de urbanism și sistematizare, sau probleme edilitare speciale.

RED.: Cum stau colaboratorii dumneavoastră, cu cunoașterea principalelor limbi străine, strict necesare în consultarea literaturii internaționale de specialitate?

E. S.: Știu că e o îndatorire elementară a fiecărui absolvent de facultate să poată citi măcar revistele de specialitate, în cel puțin două limbi străine. Dar... mai avem și lipsuri; am încercat să le remediem prin efectuarea de către instituție a traducerilor și difuzării de articole, studii și sumare ale unor reviste străine mai importante. Și fiindcă a venit vorba de documentare, aș vrea să fac legătura cu o problemă ridicată încă la începutul discuției noastre: aceea a realizării decalajului optim între proiectare și execuție.

L. N.: Care nu se poate obține decît prin asigurarea la termen a unor documentații de calitate, pentru a elimina timpul cerut de reduceri și completări; la asta vreți să vă referiți, nu?

E. S.: Intocmai. N-aș putea să adaug decît că, urmînd în același timp economia de ore proiectate, am extins la maximum folosirea proiectelor tip-directive și refozabile și am înlăturat perioadele fără condiții asigurate, pentru intronarea unei munci ritmice. În ajutor ne-au venit atît Comitetul executiv al Sfatului popular regional — prin stabilirea unor sarcini precise în corola proiectant-beneficiar — cit și Hotărîrea Consiliului de Miniștri cu privire la reducerea unor faze de proiectare, la simplificarea și scurtarea timpului de avizare și aprobare a documentațiilor.

RED.: Probabil că acestea s-au reflectat pozitiv în munca dumneavoastră concretă.

E. S.: Desigur. Numai un exemplu: sarcina de a se asigura documentația lucrărilor din planul Sfatului popular regional Bacău pe 1968 a fost îndeplinită pînă la 30 septembrie 1967.

L. N.: Am impresia că în discuția noastră am insistat mai puțin asupra folosirii materialelor și tehnologiilor moderne în proiectare și construcții.

Șt. C.: Într-adevăr, am trecut cu vederea metode de execuție folosite curent la noi, ca cea a cofrajelor glisante, a planșelor prefabricate, a oțelurilor superioare PC-52, apoi precompimarea elementelor cu deschideri mari sau întrebunțarea undelor prefabricate la săli de sport, centrale termice circulare — ca cele din Roman, Piatra Neamț, Orașul Gh. Gheorghiu-Dej.

L. N.: Exemplele citate de dumneavoastră sint grîitoare. Aș mai adăuga că, realizări de genul celor amintite aici caracterizează în general arhitectura românească, dovedind că avem posibilități reale, și cadre talentate, insuflete de pasiune, capabile să le transforme în realitate. Dar — am spus de la început că n-aș vrea să ignorăm nici perspectiva lui „dar” — nu e mai puțin adevărat că folosirea materialelor și tehnologiilor moderne este încă nesatisfăcătoare. În ce privește industrializarea construcțiilor, faptul este remarcabil, însă nu putem fi mulțumiți pînă acum cu finisările, cu corectitudinea execuției; de asemenea, din cauza unei game sărace de prefabricate, construcțiile noastre se prezintă monotone, uniformizate, așa cum am menționat de altfel, cu diferite prelejurii, conducătorii partidului și statului nostru.

RED.: A fost o preocupare constantă asimilarea experienței avansate a străinătății?

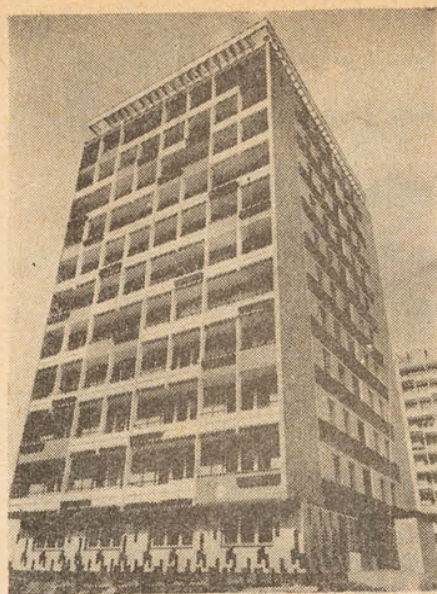
L. N.: Deși încă incompletă, deși îngreunată de lipsa unor călătorii constante de studii, sau de... necunoașterea satisfăcătoare a unor limbi străine, posibilități de documentare există. Problema este ca influențele, experiența avansată a altora să fie aplicate în măsura în care dispunem de posibilități industrial-economice corespunzătoare. Dacă însă forțăm cu orice preț încadrarea în contemporaneitate riscăm să obținem forme nesincere, care trădează inabilitatea sau lipsa de mijloace adecvate.

E. S.: Fapt este că imaginația creatoare, talentul se pot împotmoli în cazul lipsei de materiale noi, de dotări cu utilaje etc. De altfel, cred că unele din cauzele discuțiilor care mai intervin între arhitecți și ingineri își au obîrșia în faptul că arhitectul concepe cu îndrăzneală, fantezie, talent, proiecte moderne, iar inginerul se zbate apoi să le transpună în viață uneori cu mijloace mai puțin moderne, dacă nu chiar învechite.

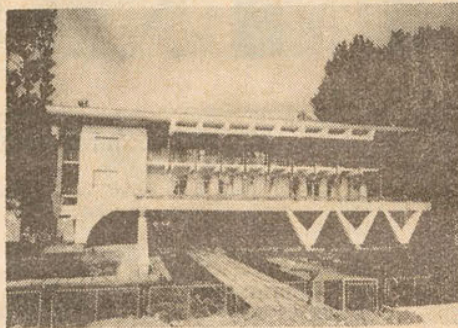
L. N.: Aveți dreptate; cred că la aceasta contribuie, într-o anumită măsură, faptul că nu se asigură cu materiale regiunile, în aceeași măsură sau într-o măsură apropiată de modul cum este rezolvată chestiunea la centru. E un simptom al neîncrederii poate, al mentalității care-și mai face loc pe ici pe colo, cu privire la diferența care trebuie să domnească între Capitală și provincie.

Consider, în lumina indicațiilor de partid și de stat, că există și în regiunea noastră condiții bune pentru a practica o arhitectură specific națională și modernă, rațională și inspirată, economică și de confort corespunzător cerințelor actuale.

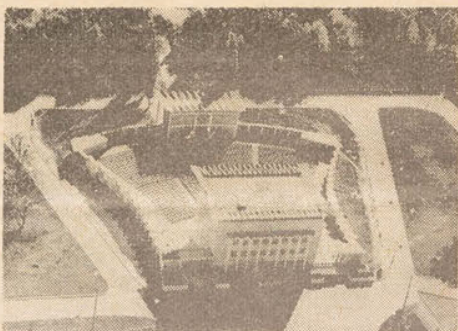
discuție realizată de V. Sporic

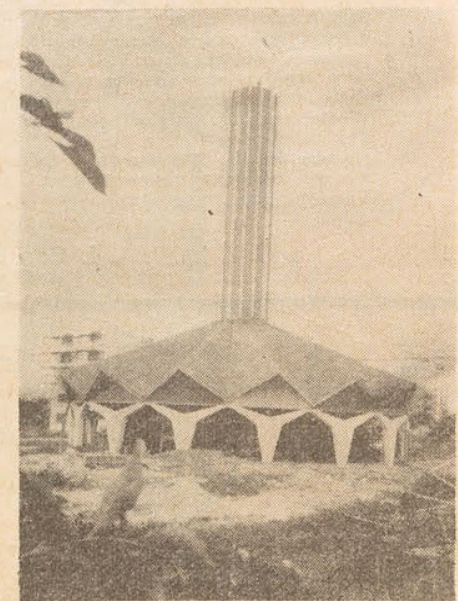
Bloc în cartierul Cornișa din orașul Bacău
(arh. Clement Stănescu)

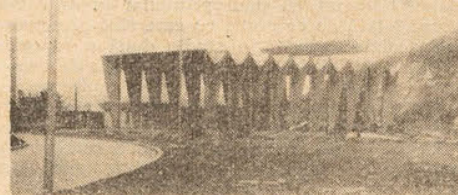
Casa de oaspeți din Bacău
(arh. Liviu Niculiu)

Teatrul de vară din orașul Bacău
(arh. Clement Stănescu)

Centrala termică nr. 1 — Roman
(arh. Ion Ciorcilă, ing. Sami Rotman)

Sală de sport în Orașul
Gheorghe Gheorghiu-Dej
(arh. Gheorghe Chira și ing. Sami Rotman)

savantul patriot GRIGORE ANTIPA

Intre manifestările comemorative inscrite în agenda UNESCO pe anul care se încheie, evocarea personalității savantului român dr. Gr. Antipa a marcat recunoașterea unei depline integrări, a preciei totale a unei valori naționale asimilate la fondul științei și culturii mondiale.

Creatorul muzeologiei moderne și al școlii românești de hidrobiologie și ihtiologie — în ordinea celor două mari și constante pasiuni ale sale: cercetarea științifică teoretică și aplicată într-un domeniu de vaste perspective și organizarea unei instituții de model pentru instruirea, cultivarea și educația poporului — și-a extins preocupările și asupra altor domenii fundamentale ale cunoașterii vieții, cum ar fi cel al economiei și al biosociologiei, căutînd să demonstreze necesitatea finalității implicite în conținutul oricărei activități intelectuale, formulînd aproape în fiecare dintre studiile sale motivația sensului și funcției sociale a muncii de cercetare.

Un complex de factori determinaseră orientarea tinărului absolvent al Institutului Academic din Iași — denumit ulterior Liceul Național — către studiile științelor naturii și în mod special a biologiei, între acești factori o pondere deosebită avînd influența, admirativ mărturisită de Gr. Antipa, personalității profesorului de excepțională erudiție, Gr. Cobăcescu; de altfel, în direcția aceluiași domeniu de studii se manifestau cu pasiune și energia juvenă caracteristică și colegii care aveau să dobîndească o recunoscută celebritate: Emil Racoviță și D. Voinov. Studiul teoretic, efectuat timp de 8 ani la Universitatea din Jena, devine insuficient pentru spiritul său înclinat spre investigația complexă și astfel, sub conducerea prof. W. Kükenthal de la catedra prezidată de Haeckel, întreprinde în continuare cercetări oceanografice la stațiunea Heigoland din Marea Nordului; studiază fauna marină, lucrează la o serie de stațiuni de cercetări din Monaco, Bergen, Oslo, Stockholm, Villefranche-sur Mer, stabilind relații și colaborări cu biologi consacrați. În 1891 susține strălucit teza sa de doctorat despre sistemul și histologia meduzelor din genul Lucernaria, obținînd mențiunea „Summa cum laude”; acordată de Haeckel numai de 3 ori în întreaga sa carieră de o jumătate de secol; își continuă cercetările marine la stațiunea zoologică de la Neapole sub conducerea lui Anton Dohrn și a oceanografului S. Lobianco, expert în problemele faunei golfului și Mediteranei.

Dintre cele peste 120 de lucrări, pe care le-a elaborat în epoca studiilor și mai ales după întoarcerea în țară, un număr însemnat sint consacrate studiilor hidrobiologice, teoretice și aplicate.

Orientarea către studiile de economie piscicolă a apelor dulci și Mării Negre a datorat-o profesorului Dohrn; print-o serie de studii și lucrări referitoare la Delta Dunării și zona inundabilă, a fundamentat limnologia românească, disciplină științifică de importanță aplicativă hotărîtoare în dezvoltarea economiei piscicole, indicînd și scopurile unei politici juste pentru valorificarea bogățiilor piscicole. Pornind de la studierea problemelor complexe ale regiunii inundabile a Dunării și Deltei și stabilind legea după care producția de pește în apele bazinului dunărean este determinată de durata și nivelul revărsărilor anuale, Gr. Antipa a elaborat un program vast de cercetări privind valorificarea piscicolă și agricolă a Deltei, colonizarea ei și ameliorarea economică a zonei inundabile.

Studiind mecanismul formării Deltei și evoluției sale ulterioare, a sesizat importanța păturii pluvioare de stuf, înfrîngînd exploatarea și valorificarea integrală a acestei mase de vegetație, sursă naturală pentru veniturile considerabile în economia țării noastre. Rezultatele și soluțiile studiilor sale, sintetizate în lucrarea Cercetările hidrobiologice și aplicațiile lor practice în România — apărută în 1927 în limba franceză — constituie o argumentație recunoscută în actualul plan de valorificare a Deltei și zonei inundabile a Dunării.

Gr. Antipa este unul dintre primii noștri cercetători ai Mării Negre, preocupat de problemele hidrografiei, biologiei și producției pescărești în acestui bazin; a proiectat și o lucrare monografică asupra ihtiologiei pontice, ca urmare la fauna ihtiologică a României, pe care însă nu a mai avut timp să o realizeze. Autoritatea și prestigiul său în domeniul hidrobiologiei, aprecierea cercetărilor și propunerilor sale în organizarea și instituțiile științifice internaționale aferente acestei discipline, au fost confirmate print-o serie de funcții și titluri de onoare obținute: membru al Comitetului Institutului Oceanografic din Paris, membru și vicepreședinte al Comisiei Internaționale pentru exploatarea științifică a Mediteranei, consilier expert al Comisiei europene a Dunării, doctor „honoris causa” al Universității din Berlin.

Reputația mondială de creator al muzeologiei moderne i-a revenit datorită capacității sale de excelent organizator, ingeniozității în concepție și măiestriei în realizarea operei muzeistice care îi poartă numele: Muzeul de Istorie naturală „Gr. Antipa” este un model de instituție complexă, prin intermediul căreia știința devine un instrument dintre cele mai active în instruirea și educarea poporului. Gr. Antipa a înlocuit prezentarea lipsită de semnificație a exponatelor cu procedeele reconstituirii biotopului specific prin diorame; experiența sa în muzeologie a comunicat-o în studii de specialitate și a sintetizat-o în lucrarea Principiile și mijloacele pentru organizarea Muzeelor de istorie naturală, un adevărat manual de muzeologie, care expune nu numai normele și metodele de realizare a muzeului modern ci și scopurile științifice ale acestei instituții și funcția sa educativă. În același scop elaborase și proiectul unei Grădini zoologice cu urma să fie amplasată alături de Grădina botanică din București și să reconstituie specificul țării noastre, avînd la bază „un plan științific, decurgînd din nevoile culturale ale populației noastre cit și din natura specială a acestei țări...”

Semnificația umanistă a întregii sale opere se adăvează la principiile de filozofie socială, curajos formulate în Problemele evoluției poporului român; repudiînd ideea luptei pentru existență, afirmă ca un principiu fundamental al vieții sociale „lupta pentru cultură și civilizație” care exprimă și justifică adevărata dominare a speciei umane asupra forțelor naturii.

Consecvența în întreaga sa activitate la principiul finalității oricărei preocupări științifice, în direcția solicitărilor permanente ale actualității se afirma în contextul unei exemplare ținute etice sociale și profesionale, caracteristică marilor personalități; semnificația de pionierat a muncii sale era autoapreciată cu sobrietate, ca avînd doar menirea să deschidă perspective și să orienteze direcțiile de lucru „ale unei întregi generații de oameni de știință și naturalști, geografi, economiști, etnografi, lingviști, ingineri, nuie „cu alte metode științifice, mai conforme timpului și cu o competență mai mare” opera al cărei inițiator a fost.

V. I. Ionescu
S. V. Ionescu